

Rundskriv for fylkesmennene vedrørende oppnevning av medlemmer til kontrollkommisjonene i det psykiske helsevernet

Publikasjonens tittel: Rundskriv for fylkesmennene vedrørende oppnevning av medlemmer til kontrollkommisjonene i det psykiske helsevernet

Utgitt: Mars 2014

Bestillingsnummer: IS-5/2014

Utgitt av: Helsedirektoratet
Kontakt: Avdeling psykisk helsevern og rus
Postadresse: Pb. 7000 St Olavs plass, 0130 Oslo
Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo

Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01
www.helsedirektoratet.no

Heftet kan bestilles hos: Helsedirektoratet
v/ Trykksaksekspedisjonen
e-post: trykksak@helsedir.no
Tlf.: 24 16 33 68
Faks: 24 16 33 69
Ved bestilling, oppgi bestillingsnummer: IS-5/2014

INNHold

INNHold	2
1. INNLEDNING	4
2. KONTROLLKOMMISJONENS SAMMENSETNING	4
3. REKRUTTERING OG OPPNEVNING	5
4. HABILITET	7
5. OPPNEVNINGSPERIODE	7
6. GJENOPPNEVNING	7
7. MELDINGER	8
8. OM UTGIFTER	8

INNHOLD

9. INFORMASJON TIL NYE MEDLEMMER AV KONTROLLKOMMISJONEN	8
--	----------

1. INNLEDNING

Ved institusjoner hvor noen er under psykisk helsevern skal det være en kontrollkommisjon, jf. psykisk helsevernloven § 6-1. Kontrollkommisjonen skal ledes av en jurist, og ellers bestå av en lege og to andre medlemmer. I henhold til lovens § 6-1 tredje ledd oppnevnes kontrollkommisjonen av departementet, som også bestemmer hvilket område som skal være tillagt hver kommisjon. HelseDirektoratet har et ansvar for å følge opp kontrollkommisjonen både administrativt og faglig.

Fylkesmannen er delegert enkelte oppgaver knyttet til drift av kontrollkommisjonene, herunder ansvar for å oppnevne medlemmer. Videre skal fylkesmannen gi innstilling til HelseDirektoratet om hvordan fordelingen av institusjoner bør være mellom kommisjonene, som deretter fastsetter ansvarsområdet i henhold til psykisk helsevernforskriften § 43. Oppgavene knyttet til oppnevning og ansvarsområde er finansiert over fylkesmannens driftskapittel (kap.1510).

Dette rundskrivet gjelder *oppnevning av medlemmer til kontrollkommisjonen*, og gir nærmere retningslinjer for fylkesmannens utøvelse av oppgaven. Formålet med rundskrivet er å sikre at rekruttering og oppnevning skjer gjennom en åpen og forsvarlig prosess som gir tillit til at de best kvalifiserte og egnede personer blir oppnevnt.

2. KONTROLLKOMMISJONENS SAMMENSETNING

Kontrollkommisjonen skal ha fire medlemmer som beskrevet nedenfor. Alle medlemmene skal ha personlige varamedlemmer. Det kan oppnevnes to varaer om det er hensiktsmessig av hensyn til arbeidsbelastning og tilgjengelighet.

Ved høy arbeidsbelastning kan medlemmet og vara avlaste hverandre. Fylkesmannen må klarlegge om et verv i praksis deles eller om det er snakk om enn reell varaoppnevning, da dette har betydning i forhold til reglene om gjenoppnevning, se punkt 6.

Leder

Kontrollkommisjonen skal ledes av en jurist som er kvalifisert til å gjøre tjeneste som dommer. I dette ligger at vedkommende må tilfredsstillе kravene i domstolloven §§ 53-55. Etter lovens krav må vedkommende være norsk statsborger, over 25 år, og ha juridisk embetseksamen. Videre må vedkommende tilfredsstillе høye krav til faglige kvalifikasjoner og personlige egenskaper.

Lederen bør ha erfaring som dommer/dommerfullmektig, fylkesnemndsleder og/eller erfaring innen helse-/sosialrettsfeltet, eksempelvis gjennom advokatpraksis.

Lege

Kontrollkommisjonen skal ha et medlem som er lege. Medlemmet bør ha spesialitet i allmenntidisin, og det vil være en fordel med lang praksis som allmenntidlege. Det vil videre være en fordel med erfaring fra kommunehelsetjenesten, eksempelvis som fastlege. En bred samfunnsmedisinsk orientering vil også være verdifull.

To legmedlemmer

Kommisjonen skal ha to legmedlemmer.

Av de to faste medlemmene skal minst én person selv ha vært under psykisk helsevern, være/ha vært nærstående til pasient, eller ha representert pasientinteresser i stilling eller verv.

Det stilles i utgangspunktet ingen særskilte krav til bakgrunnen til det andre legmedlemmet, vedkommende kan for eksempel ha helse- eller sosialfaglig bakgrunn.

3. REKRUTTERING OG OPPNEVNING

Generelt om rekruttering

Fylkesmannen må sikre at rekruttering av nye medlemmer skjer på en åpen og tillitsvekkende måte, slik at aktuelle kandidater gis anledning til å søke verv i kontrollkommisjonen. Alle vervene, med unntak av bruker-/pårørendemedlemmet, bør kunngjøres i relevante medier og fagblader. Vervene kan også annonseres på fylkesmannens nettside.

Rekruttering av ledere

I tillegg til kunngjøring kan fylkesmannen søke etter aktuelle kandidater på Advokatforeningens nettsted Advokatenhjelperdeg.no.

Rekruttering av legemedlemmet

Det legekyndige medlemmet oppnevnes av fylkesmannen etter forslag fra fylkeslegen. Fylkesmannen ved fylkeslegen kan i tillegg til kunngjøring henvende seg til kommunelegene for liste over aktuelle kandidater.

Rekruttering av legmedlemmene

Ved rekruttering av bruker-/pårørendemedlemmet kan Fylkesmannen henvende seg til fylkesnivå i brukerorganisasjoner, for eksempel Mental Helse og Landsforeningen for Pårørende innen Psykisk helse, for liste over aktuelle kandidater. Det er viktig å understreke for medlemmene som er foreslått av en organisasjon, at de ikke representerer organisasjonen i sitt virke i kommisjonen, men er personlig oppnevnt.

Andre interesserte med erfaring som bruker- pårørende enn personer som foreslås av brukerorganisasjoner, skal også vurderes oppnevnt.

For det andre legmedlemmet kan Norsk sykepleierforbund på fylkesnivå og/eller Fellesorganisasjonen forespørres om lister med aktuelle kandidater med helse- og/eller sosialfaglig bakgrunn, i tillegg til kunngjøring.

Oppnevning

Fylkesmannen må sikre en forsvarlig oppnevning. Dette innebærer at det må foretas dokumentkontroll for å bekrefte kompetansen til søkere til leder- og legevervet, det vil si at vitnemål og eventuelt andre dokumenter av relevans for dette må innhentes. Videre bør Fylkesmannen ha en samtale med aktuelle kandidater før oppnevning, blant annet for å kunne vurdere personlig egnethet. Det bør også foretas referansesjekk. Fylkesmannen oppnevner de best kvalifiserte.

Interesse for feltet og personlige egnethet er viktig for alle medlemmene i kommisjonen.

4. HABILITET

Etter psykisk helsevernloven § 6-2 tredje ledd kan ingen oppnevnes som medlem av en kontrollkommisjon som skal føre kontroll med en del av det psykiske helsevern som vedkommende har ansvar for i sin vanlige stilling. Medlemmet bør heller ikke være ansatt i det psykiske helsevernet for øvrig.

Helsedirektoratet legger til grunn at tjenestemenn hos fylkesmannen må anses inhabile som medlemmer av en kontrollkommisjon i gjeldende fylke.

5. OPPNEVNINGSPERIODE

På mindre steder bør fylkesmannen se hen til habilitetsproblematikk ved oppnevning av dommer som leder da enkelte av kontrollkommisjonens vedtak senere kan bringes inn for retten for rettslig overprøving.

Etter psykisk helsevernloven § 6-2 annet ledd skal medlemmene oppnevnes for fire år. Hvis samtlige medlemmer av en kontrollkommisjon må oppnevnes på nytt, oppnevnes to av medlemmene for to år. Hvis et medlem eller varamedlem fratrer i løpet av perioden, foretas nyoppnevning for den gjenværende del av oppnevningstiden.

6. GJENOPPNEVNING

Ingen kan gjenoppnevnes mer enn én gang i samme kontrollkommisjon. Det vil si at vedkommende kan sitte sammenhengende 4+4 år i samme kommisjon. Etter å ha vært ute av kontrollkommisjonen en periode, kan likevel samme medlem oppnevnes på nytt.

Etter å ha innehatt et verv i to perioder kan et medlem heller ikke oppnevnes som vara i samme kommisjon, uten et slikt opphold som nevnt i avsnittet ovenfor.

I utgangspunktet kan man oppnevnes som ordinært medlem av kontrollkommisjonen etter en periode på 4+4 år som varamedlem. Dette gjelder imidlertid ikke dersom medlemmet og

vara i realiteten har delt vervet, det vil si at vara har utført mer enn ca. 30 % av arbeidet. Hvorvidt vervet er delt må vurderes konkret. I disse tilfellene regnes tid som vara tilsvarende som for ordinære medlemmer i forhold til forbudet mot gjenoppnevning.

7. MELDINGER

Melding om nyoppnevninger med angivelse av medlemmets navn og oppnevningsperiode skal sendes Helsedirektoratet. Kontaktinformasjon til kommisjonens leder skal også oversendes, herunder adresse, telefonnummer og e-postadresse. Videre må slik melding gis institusjoner under kommisjonens ansvarsområde.

8. OM UTGIFTER

Godtgjøring til kontrollkommisjonens medlemmer og andre utgifter ved kommisjonens virksomhet, så som godtgjørelse til vitne og andre sakkyndige, utgifter til kontorhold m.v dekkes over statsbudsjettet, jf. spesialisthelsetjenesteloven § 5-4. Se også forskrift av 16. desember 2011 nr. 1258 (psykisk helsevernforskriften) kapittel V om godtgjøring m.m til kontrollkommisjonene i det psykiske helsevernet.

9. INFORMASJON TIL NYE MEDLEMMER AV KONTROLLKOMMISJONEN

Fylkesmannen sørger for at nyoppnevnte medlemmer får:

- Psykisk helsevernloven og psykisk helsevernforskriften med rundskriv IS-9/2012
- Saksbehandlingsrundskriv for kontrollkommisjonene i det psykiske helsevern IS-10/2007
- Brosjyren "Velkommen som medlem av kontrollkommisjon i det psykiske helsevern» IS-1558
- Informasjonsskriv til medlemmer av kontrollkommisjon i det psykiske helsevern IS-1559

- Maler for kontrollkommisjonens vedtak utarbeidet av Helsedirektoratet

Det ovenfor nevnte materialet kan bestilles kostnadsfritt hos Helsedirektoratet.

Dette rundskrivet erstatter rundskriv IS- 11/2008 "Rundskriv for fylkesmennene vedrørende oppnevning av medlemmer til kontrollkommisjonene i det psykiske helsevern"

Helsedirektoratet

Postadresse: Pb. 7000,
St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: +47 810 20 050

Faks: +47 24 16 30 01

E-post: postmottak@helsedir.no

www.helsedirektoratet.no